

مداخله در بحران / ایدز مداخله در بحران اجتماعی

نویسندگان:

دکتر حسین یحیی زاده

هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی

پروفسور رضا معتمدی

دانشجوی دکتری بحران اجتماعی

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرشناسه	: یحیی زاده، حسین، ۱۳۳۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: مددکاری اجتماعی مداخله در بحران : مداخله در بحران HIV / ایدز/ نویسندگان حسین یحیی زاده، مرضیه محمدی.
مشخصات نشر	: تهران : آوای نور، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۶ ص.
شابک	: 978-600-309-541-0
وضعیت فهرست	: فیا
ردیف	: کتابخانه.
عنوان دیگر	: مداخله در بحران HIV / ایدز.
موضوع	: خدمات اجتماعی
موضوع	: Social service
موضوع	: بحران زدایی
موضوع	: (Crisis intervention (Mental health service
موضوع	: ایدز
موضوع	: (AIDS (L...eas
موضوع	: ایدز - جنبه های اجتماعی
موضوع	: Aids (Disease) - Social aspects
شناسه افروده	: محمدی، حسین، ۱۳۳۶ -
رده بندی کنگره	: HV۴۰
رده بندی دیویی	: ۳۶۱/۳۲
شماره	: ۵۸۹۶۳۱۰
کتابشناسی ملی	

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شریعتی و جدید نظامی،

پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ / نامبر: ۸۸۲ ۶۶۴۸

مددکاری اجتماعی مداخله در بحران (مداخله در بحران اچ آی وی / ایدز)

نویسندگان: دکتر حسین یحیی زاده - مرضیه محمدی

ناشر: انتشارات آوای نور

چاپ: اول ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۵۴۱-۰

قیمت ۳۲۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار.....
۱۱	فصل اول: درآمدی بر موضوع.....
۱۱	تعریف بحران.....
۱۳	انواع بحران.....
۱۴	مراحل بحران.....
۱۵	ویژگیهای بحران.....
۱۵	نظریه بحران و مداخله در بحران.....
۱۷	پیشینه و بافت اجتماعی.....
۱۹	سطوح مداخله در بحران.....
۱۹	بحران ایدز.....
۲۳	تعریف اچ‌آی‌وی/ایدز.....
۲۴	سیر بالینی عفونت اچ‌آی‌وی.....
۲۵	وجه تمایز اچ‌آی‌وی با ایدز.....
۲۶	درمان ضد رتروویروسی.....
۲۷	تاریخچه اچ‌آی‌وی/ایدز.....
۲۸	وضعیت اچ‌آی‌وی/ایدز.....
۳۵	راههای انتقال ویروس اچ‌آی‌وی.....
۴۲	باورهای غلط پیرامون اچ‌آی‌وی/ایدز.....
۴۹	فصل دوم: رویکردهای نظری مرتبط با اچ‌آی‌وی/ایدز.....
۴۹	رویکرد پزشکی.....
۵۰	رویکرد جامعه‌شناختی.....
۵۹	رویکردهای مددکاری اجتماعی.....
۸۳	فصل سوم: گروه‌های در معرض خطر اچ‌آی‌وی/ایدز.....
۸۶	زنان و اچ‌آی‌وی/ایدز.....
۸۷	جوانان و اچ‌آی‌وی/ایدز.....

۸۹	 کودکان و اچ آی وی / ایدز
۹۱	 اچ آی وی / ایدز و مکان های تشدید کننده آن
۹۵	 فصل چهارم: پیامدهای ابتلا به اچ آی وی / ایدز
۹۵	 پیامدهای فیزیولوژیکی
۹۸	 پیامدهای روان شناختی
۱۰۳	 پیامدهای اجتماعی
۱۱۰	 پیامدهای جنسی
۱۱۳	 فصل پنجم: روری بر سیاست گذاری های اجتماعی در حوزه اچ آی وی / ایدز
۱۱۳	 سیاست گذاری های وابسته به سازمان ملل در زمینه اچ آی وی / ایدز
۱۱۷	 سیاست های منع کننده بین المللی (مروری بر سیاست های اجرا شده در کشورهای مهار کننده ایدز)
۱۱۹	 سیاست گذاری های داخلی
۱۲۳	 فصل ششم: مدل های مداخله ای مددکاران اجتماعی در رویارویی با اچ آی وی / ایدز
۱۲۴	 مدل های مداخله در بحران
۱۲۶	 مداخله در بحران ایدز
۱۴۱	 فصل هفتم: مددکاری اجتماعی و اچ آی وی / ایدز
۱۴۲	 اصول حرفه مددکاری اجتماعی
۱۴۶	 ارزش های حرفه مددکاری اجتماعی
۱۴۹	 روش های (شلخه های) حرفه مددکاری اجتماعی و اچ آی وی / ایدز
۱۵۱	 مددکاری اجتماعی انتقادی و اچ آی وی / ایدز
۱۵۲	 نقش مددکاران اجتماعی برای مداخله در بحران ایدز
۱۵۹	 ضمیمه
۱۶۵	 منابع
۱۶۵	 الف) فارسی
۱۶۷	 ب) لاتین
۱۷۰	 ج) سایت های مورد استفاده
۱۷۱	 واژگان تخصصی

پیشگفتار

از ابتدای حیات بشر، مریضی و بیماری با او همراه بوده است. ناخوشی‌ها و مصائب و مشکلات وابسته به آنها به دلیل ایجاد اختلال در روند عادی زندگی با حساسیت نگریسته شده و همواره برای رهایی از آنها و افزایش کیفیت زندگی، تلاش و تعمق زیادی صورت گرفته است. تلاش‌های انسان در طول زمان برای فهم و درمان بیماری‌ها ادامه، تدریجی و انباشتی بوده است ولی از یک مقطع تاریخی به بعد با انتقال شناخت از عامیانه به علمی و سپس جهش شناخت علمی تغییری اساسی در نتیجه حاصل شده است. در قرون جدید و بعد از انقلاب علمی در رشته‌های گوناگون، دانش پزشکی نیز با رشدی شگرف به فهم و درمان بسیاری از بیماری‌های سابقاً مرگبار، زایل آمد، بیماری‌های صعب‌العلاج را درمان نمود و موفق به ریشه‌کنی بیماری‌های حاد شد که هزاران سال علیه بشر بودند. با وجود پیروزی‌های نوید بخش پزشکی جدید، متأسر از سبک جدید زندگی برخی ناخوشی‌ها مانند بیماری‌های روانی که در گذشته چندان مورد اعتنا نبودند گسترش یافتند و هم‌زمان برخی بیماری‌های جدید نیز سربرآوردند که به یکی از مشکلات سیستم بهداشتی درمانی کشورها تبدیل شدند.

یکی از این این بیماری‌ها که از آغاز دهه ۱۹۰۰ میلادی در آمریکا شناخته شد و به زودی در سراسر جهان گسترش یافت، اچ‌آی‌وی/ایدز است. ایدز به عنوان یک بیماری بدون درمان قطعی در مدت چند دهه میلیون‌ها نفر را به گام مرگ کشاند. پس از چند دهه طوفان ابتلا و مرگی که ایدز برپا کرده بود به تدریج داروهای موثری در کنترل آن تولید شد که گرچه درمان قطعی بیماری نبودند ولی به مدت و کیفیت زندگی مبتلایان کمک شایانی نمودند. از این‌رو به تدریج اچ‌آی‌وی/ایدز به یک بیماری مزمن تبدیل شد که می‌تواند گستره زندگی فرد را در بر بگیرد. در چنین وضعیتی در کنار دانش پزشکی سایر علوم مرتبط نیز متناسب با زاویه دید و تخصص خود وارد موضوع شدند. یکی از این دانش‌ها مددکاری اجتماعی است. مددکاری اجتماعی به عنوان شاخه‌ای علمی، تلاشی حرفه‌ای، سازمان یافته و هدفمند در جهت افزایش بهره-

مندی و رضایت‌مندی شخصی و اجتماعی افراد و گروه‌هاست و هدف آن فعال کردن، به صحنه آوردن و کمک به مددجویان (مراجعان) است تا در جهت شکوفایی استعدادها، قابلیت‌ها و توانایی‌هایشان تلاش کنند و از کژکارکردی و اختلال در عملکردها جلوگیری کنند.

بر این اساس مددکاری اجتماعی مبتنی بر رسالت حرفه‌ای خود، در سطح فردی به دنبال افزایش کیفیت زندگی مبتلایان و توانمندسازی آنان برای داشتن یک زندگی پویا، بانشاط و مبتنی بر استقلال فردی است. همچنین در سطح جامعه‌ای، مددکاران اجتماعی در تلاشند تا با بهره‌گیری از اصول و ارزش‌های حرفه‌ای خود با دور کردن قضاوت اخلاقی از بیماری ایدز و انگ اجتماعی ناشی از آن، به همه افراد جامعه کمک کنند تا با افزایش آگاهی نسبت به این بیماری و راه‌های انتقال آن، خود مراقبتی و خودکنترلی را به عنوان یک مهارت عملی به دست آورند.

کتاب حاضر مرتبط با موضوع ایدز و با عنوان مددکاری اجتماعی مداخله در بحران (مداخله در بحران ایدز با رویکرد مددکاری اجتماعی) نوشته شده است. با توجه به این که در موضوع مددکاری اجتماعی اچ‌ای‌وی/ایدز کارهای انجام شده‌ای به زبان فارسی وجود ندارد، لذا تلاش ما بر آن بوده تا مقدمات مفصلی برای شناخت موضوع و مساله در فصول ابتدایی کتاب آورده شود تا خواننده شناخت مناسبی از بیماری به دست آورد. کتاب حاضر مشتمل بر هفت فصل است.

فصل نخست به معرفی کلیاتی پیرامون بیماری اچ‌ای‌وی/ایدز می‌پردازد. برای این منظور، سعی شده تعریف بحران، انواع، مراحل و ویژگی‌های بحران، بیماری اچ‌ای‌وی/ایدز، سیر بالینی بیماری و... ارائه شود تا آگاهی ذهنی نسبت به بحرانی بودن بیماری اچ‌ای‌وی/ایدز حاصل شود. در انتهای فصل به باورهای غلط مرتبط پرداخته شده است. برای کسانی که می‌خواهند با مبتلایان به اچ‌ای‌وی/ایدز کار کنند ضرورت دارد که به طور کامل با این باورها آشنایی داشته باشند، این آشنایی برای مددکاران اجتماعی ضرورت مضاعف دارد زیرا موفقیت در عمل تسهیل‌گری آنها منوط به آگاهی از تمامی ابعاد خرده فرهنگ محیطی است که در آن کار می‌کنند. ضمن این که آگاهی آنها در مورد موضوع گاه‌ا پیش نیاز آگاهی سایر عوامل و تسهیل‌گران محیط اجتماعی است.

فصل دوم به رویکردهای نظری مرتبط با اچ‌آی‌وی/ایدز اختصاص دارد. متناسب با اهداف نگارش کتاب، رویکردهای پزشکی، جامعه‌شناختی و مددکاری اجتماعی ارائه شده‌اند. مراد از ارائه این چشم‌اندازها، بررسی اچ‌آی‌وی/ایدز در سه نظرگاه اصلی آن است. به این معنا که در رویکردهای گفته شده این بیماری چگونه نگریسته، تعریف و بررسی می‌شود.

عنوان فصل سوم، گروه‌های در معرض خطر ایدز می‌باشد. عناوین این فصل زنان و اچ‌آی‌وی/ایدز، جوانان و اچ‌آی‌وی/ایدز، کودکان و اچ‌آی‌وی/ایدز، ایدز و مکان‌های تشدیدکننده می‌باشند. در این فصل به دنبال آن هستیم تا دریابیم چرا برخی گروه‌ها نسبت به سایرین، بیشتر در معرض ابتلاء به ویروس اچ‌آی‌وی قرار دارند.

فصل چهارم پیامدهای ابتلا به اچ‌آی‌وی/ایدز تشریح شده است که در آن به پیامدهای فیزیولوژیکی، روان‌شناختی، اجتماعی، معنوی پرداخته شده است. در فصل‌های باقی‌مانده سیاست‌گذاری‌ها و ارتباط دانش مددکاری اجتماعی با موضوع آمده است.

از آنجا که اچ‌آی‌وی/ایدز یک مشکل جهانی و همگانی است لذا در سطوح مختلف ملی و بین‌المللی به آن پرداخته شده است. از این‌رو در فصل پنجم کتاب به مرور سیاست‌گذاری‌های اجتماعی مرتبط در حوزه اچ‌آی‌وی/ایدز می‌پردازیم. مهمترین مباحث مطرح شده در این فصل شامل سه مورد سیاست‌گذاری‌های وابسته به سازمان ملل (بهداشت جهانی، برنامه ۴، UNAIDS، برنامه ۹۰، ۹۰، ۹۰ و...)، سیاست‌های مهارکننده (مروری بر سیاست‌های اجرا شده در کشورهای مهارکننده ایدز) و سیاست‌گذاری‌های داخلی هستند.

در فصل ششم مرتبط به این موضوع پرداخته‌ایم که مبتنی بر آموزه‌های مددکاری اجتماعی چه مداخلاتی برای پیشگیری یا رویارویی با اچ‌آی‌وی/ایدز می‌توان طراحی و اجرا نمود. فصل پایانی نیز با عنوان مددکاری اجتماعی و اچ‌آی‌وی/ایدز ارتباط شاخه‌های مختلف حرفه مددکاری اجتماعی با اچ‌آی‌وی/ایدز، لزوم استفاده و بهره‌گیری از مددکاری اجتماعی انتقادی و اچ‌آی‌وی/ایدز و نقش مددکاران اجتماعی در مواجهه با اچ‌آی‌وی/ایدز آمده را بررسی کرده‌ایم.

برای کسانی که آشنایی با موضوع ندارند توصیه می‌شود کتاب را به همین صورتی که آمده است مطالعه نمایند برای سایر افراد مطالب کتاب بسته به هدف مطالعه می‌تواند گزینشی و اختیاری باشد. در پایان نیز از همه عزیزان و خوانندگان کتاب تقاضا می‌شود هرگونه نظر، پیشنهاد و نقد مشفقانه خود؛ در راستای برطرف نمودن کم و کاستی‌های احتمالی کتاب را، از طریق پست الکترونیکی با نویسندگان در میان بگذارند.

دکتر حسین یحیی‌زاده

yahyazadeh@atu.ac.ir

مرضیه محمدی

lalamohamadi@gmail.com